

Az Európai Unió stratégiai döntéshozatali szintjei

KALAS VIVIEN
Doktorjelölt

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar
Politikatudományi Doktori Iskola

A kutatás relevanciája és célkitűzései

► Kutatási téma relevanciája

➤ Európai belpolitikai folyamatok

EP szerződésmódosítási kezdeményezése

Orosz-ukrán háború és következményei

➤ Európai Tanács döntéseinek általános jelentősége

Általános stratégiai és politikai irányvonalak kijelölése

A kutatás relevanciája és célkitűzései

- ▶ EiT, IGC döntéshozatali szabályai – zárt ülések
- ▶ Szakirodalmi fókusz: 1-1 eseményre

- ▶ Kutatás célkitűzése: átfogó képet adni a döntéshozatali folyamat dinamikájáról, a résztvevő szereplőkről, a mögöttes mozgatórugókról

Kutatási kérdések

- ▶ Fő kutatási kérdés: *„Az Európai Unióban a stratégiai döntéshozatali folyamat során hogyan alakul ki a közös európai érdek?”*
- ▶ Három alkérdés:
 - Milyen tényezők játszanak szerepet a stratégiai döntéshozatali szinten/színtereken?
 - Mely szereplők játszanak szerepet a stratégiai döntéshozatali szinten/színtereken?
 - Van-e különbség a „hagyományos” Európai Tanács ülések és a kormányközi konferenciák csúcstalálkozóinak döntéshozatali folyamata között?

Az előadás felépítése

- I. Elméleti háttér: Az Európai Tanács és a kormányközi konferenciák az Európai Unió döntéshozatali rendszerében
- II. Módszertan: kvalitatív kutatás, hat szempont
- III. Kutatási eredmények
- IV. Jövőképek, új kutatási irányok

Az Európai Tanács és a kormányközi konferenciák az Európai Unió döntéshozatali rendszerében

- ▶ Neofunkcionalizmus → kormányközi elméletek → többszintű kormányzás elmélete (MLG)
- ▶ Területi alapú felosztás bír (Marks – Hooghe – Blank, 1996) / meghozott döntés típusa szerinti elhatárolás (Peterson – Bomberg, 1999)
 - ▶ Rendszeralatti szint
 - ▶ Rendszerszint
 - ▶ Rendszerfeletti/történelemalkotó szint

Módszertan

► Hat vizsgálati szempont:

- 1) A tagállamok mellett a döntéshozatali folyamatban befolyással bíró egyéb résztvevők és érdekérvényesítési lehetőségeik;
- 2) A tagállamok magatartása, képviselt érdekeik, alkalmazott stratégiáik a tárgyalások alatt;
- 3) A nemzeti érdeket meghatározó tényezők;
- 4) A tagállami stratégiát meghatározó tényezők;
- 5) Tényezők, amelyektől a tagállami érdekérvényesítés sikeressége függ;
- 6) A megegyezést eredményező kompromisszumkötés, az álláspontok megváltoztatásának okai

Módszertan

I. Elsődleges forráselemzés

- európai tanácsi következtetések, nyilatkozatok, az uniós szerződések, az állam-, vagy kormányfők nyilatkozatai, önéletrajzai, az Európai Konventhez és a kormányközi konferenciákhoz kapcsolódó dokumentumok – módosítási javaslatok, felszólalások, jegyzőkönyvek

II. Másodlagos forráselemzés

- Elemzések, szakirodalom, életrajzok feldolgozása

III. Interjú

Interjúk

- ▶ Állam-, vagy kormányfők, külügyminiszterek, külpolitikai főtanácsadók
- ▶ Legalább egy év hivatalban töltött idő
- ▶ 2023. július – 2024. január, magyarok és külföldiek egyaránt
- ▶ Legfeljebb kilenc kérdés

Kutatási eredmények

Szerepet játszó tényezők

Milyen tényezők játszanak szerepet a stratégiai döntéshozatali szinten/színtereken?

Nemzeti érdek kialakulása

- Gazdasági érdekek
- Világpolitikai események
- Hazai pártok álláspontja (kiv:EK)
- Választópolgárok véleménye (kiv:EK)
- Ideológia
- Történelmi múlt
- Ország mérete

Alku stratégia

- Politikai kultúra
- Ügyek száma
- Ügyek megítélése (kiv:EK)
- Ügyek típusa (kiv:EK)
- Belpolitikai korlátok
- Politikai vezető személye
- Ország mérete

Érdekérvényesítés sikeressége

- Belpolitikai korlátok
- Politikai vezető személye

Meghatározó aktorok

Mely szereplők játszanak szerepet a stratégiai döntéshozatali szinten/színtereken?

- ▶ IGC: Tanács Főtitkársága, EB, EP, európai pártcsaládok, nemzeti parlamentek, tartományi képviselők
- ▶ EiT: EB, európai pártcsaládok, érdekképviselői szervezetek
- ▶ Konvent: EP
- ▶ DE: feltételekkel – tagállami támogatás

Kétféle döntéshozatal?

Van-e különbség a „hagyományos” Európai Tanács ülések és a kormányközi konferenciák csúcstalálkozóinak döntéshozatali folyamata között?

- ▶ Szupra- és szubnacionális aktorok sikeres érdekérvényesítése
 - IGC > EiT > Konvent
- ▶ Alku stratégiák
 - Vétózás – EiT
 - Issue-linkage, támadó fenyegetés – IGC

Kétféle döntéshozatal?

Van-e különbség a „hagyományos” Európai Tanács ülések és a kormányközi konferenciák csúcstalálkozóinak döntéshozatali folyamata között?

- ▶ Ügyek típusa

- IGC – high politics

- ▶ Törésvonalak

- Ország mérete – IGC

- ▶ A kompromisszumkötést eredményező tényezők

- Nyilatkozatok – IGC

A közös európai érdek kialakulása

Az Európai Unióban a stratégiai döntéshozatali folyamat során hogyan alakul ki a közös európai érdek?

- ▶ Saját nemzeti érdek érvényre juttatása
- ▶ Három oka az egyezség megszületésének:
 - a tagországok közötti eltérő erőviszonyok
 - a nemzeti érdekek átalakulása
 - a tagállami célok megvalósítását biztosító intézkedések

Lehetséges kutatási irányok

- ▶ Az Európai Unió reformfolyamatának hatékonyabbá tételének módjai
- ▶ Országtanulmányok

Köszönöm a figyelmet!